



ZASTÁVKA ZNOUZEČNOST

*Bylo nebylo kde se to tu vzalo
Černé na bílém to na plakátech stálo
Bude tu hrát Krysař a ty jeho krysy
A bude to muzika dobrá jako kdysi*

(Krysař)

Punkové hnutí se na Plzeňsku oproti svým ostrovním protějškům o moc nezpozdlilo – jeho začátky se datují už někdy do let '78/'79 a jedním z impulsů jeho vzniku je pořad v západoněmecké televizi, kde se objevují SEX PISTOLS. Tehdejší plzeňským punks je něco kolem patnácti, před rodiči poctivě ukrývají hadry nalezené na skládkách, chodí na taneční zábavy, kde oblečení do sak ozdobených sichrhajckama tancují pogo – za což čas od času dostanou od pořadatelů do držky, případně je dovníř nepouštějí vůbec. Někteří z nich si pro lepší mobilnost v terénu pořizují koloběžky...

Z téhle party se brzy začnou tvořit první kapely – ŠROT, BALL BEARING (později počeštěno na KULIČKOVÉ LOŽISKO) nebo NÁHRADNÍ DÍL. Zcela věrní heslu STIFF LITTLE FINGERS „*Tohle je akord, tohle dva a tohle třeba tři – a teď běžte a založte kapelu!*“ vesele buší zpočátku na nástroje typu dvoustrunná španělka a dětský bubínek, později si pořizují výbavu o něco konvenčnější. Hraje se pouze pro známé (po sklepech, na zahradě), vznikají první podzemní nahrávky. Z téhle prvotní vlny to „nejdál“ dotáhlo „dobrovolné sdružení na ochranu mladé naivní osobnosti před běžnými formami agresivního dospívání“ – KULIČKOVÉ LOŽISKO. To vystřídalo několik různých stylů (od punk rocku, přes „unplugged“ sborové písně až po folk) a vydrželo hrát až do r. '85 – za tu dobu veřejně vystoupilo jen dvakrát.

Na jaře 1983 po sérii štvavých slátanin v Tribuně a Rudém právu vyrážejí do boje proti rocku i úřady v Plzni. Ovšem problém je v tom, že v této tradiční baště tancovačkového hard rocku, se žádná oficiálnější nonkonformní kapela, která by se dala zakázat, bohužel v té době nevyskytuje. Zodpovědné orgány tak nedostatek vhodného materiálu k zakazování řeší tím, že se zaměřují na šikanování pankáčů. Ti se tak musí namísto nepřičetností rodičů ukrývat před nepřičetnými příslušníky Veřejné bezpečnosti – přichází éra prvencůh výslechů, stříhání vlasů, nakládaček. Do toho vzniká v létě 1983 kapela, jejíž věhlas se záhy rozšíří široko daleko – ZASTÁVKA MILEČ.

Dávají ji dohromady dva plzeňští punk rockoví veteráni – kytarista a zpěvák Déma a bubeník a též pěvec Jožžin – oba se už předtím objevili v některé z výše uvedených průkopnických part. Později je doplňuje basák Bowí a sestava je kompletní. S koncerty to příliš slavné není – celkem dvakrát vystupují jako předkapela příbramské novovlnné

← ZASTÁVKA MILEČ: Jožžin, Déma, Bowí
první koncert ZNOUZEČNOSTI



ZASTÁVKA MILEČ: Jozžin a Déma

kapely BON PARI, v jejíž zkušebně je pak nahrána velice povedená hodinová kazeta. Hudba Z.M. zní trochu jako domácí protipól THE CLASH, včetně vlivů klasického rock'n'rollu a reggae. Jednoduchý, úderný „lidový punk“ s čistým zvukem a povětšinou i melodickým zpěvem. Texty ZASTÁVKY zcela věrně odrážejí dobu a místo svého vzniku – nenávisť k vexlákům a diskofilům („Dyskáč je běs“, „Vexlák“), radostné budování socialismu u ponku ve Škodovce („Do práce“) a samozřejmě i punková rebelie v časech honů na čarodějnice:

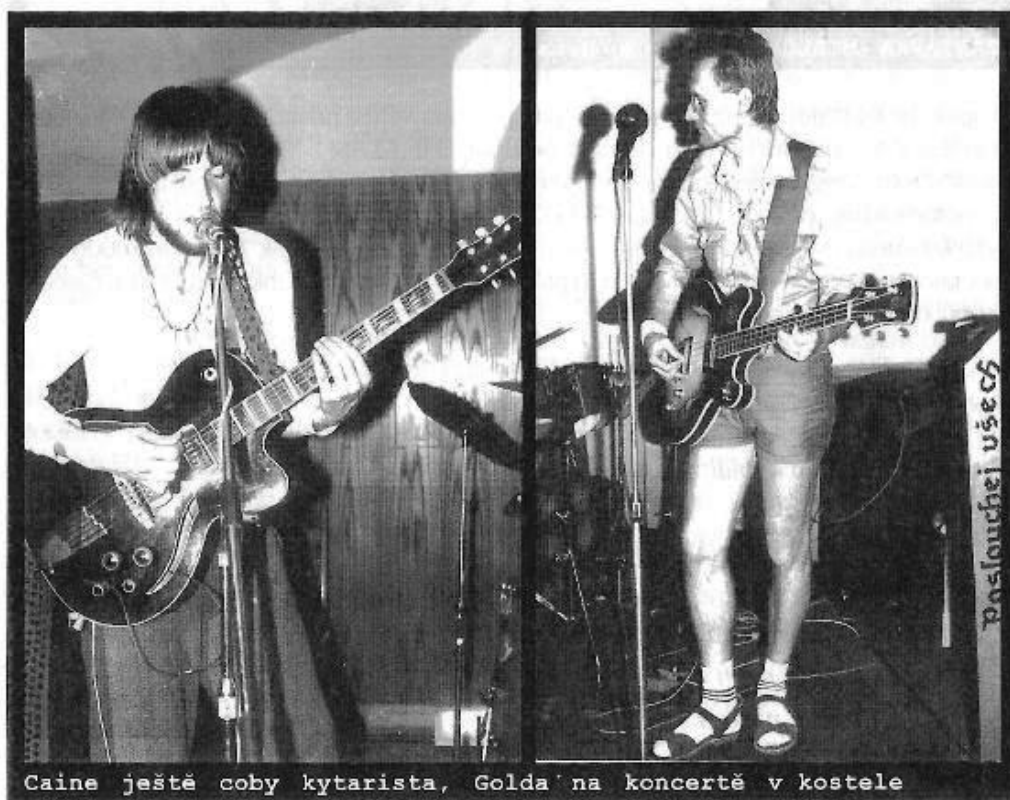
*Smutek, láska, zoufalství
 Kolik už toho napsali
 Kolik už toho nablili
 Nenávidím ty kecy
 Nenávidím ty moudrý dědky
 Nenávidím tyhle zmetky
 Chtějí mi radit jak žít
 Život, radost, smích
 Kolik už toho napsali
 Kolik už toho nablili
 Nenávidím ty kecy*

*Jsem upalovanej když poslouchám tu televizi
Jsem rozedíraněj když čtu ty kecy
Nenávidím ty lidi
Co žvaní tyhle kecy
Vždyť je to lež
Chce se mi blít*

(Konec upalování parchanti)

Většina skladeb je ale spíš srandovních, třeba „Nemám auta rád“, inspirovaná ještě dobou, kdy se plzeňští punkové přesouvali na výše zmíněných koloběžkách. Několik se jich taky později dostalo do repertoáru ZNOUZECTNOSTI („Buňky“, „Jsi skvělej kus“).

Tzv. podvratná činnost ZASTÁVKY MILEČ samozřejmě záhy způsobí její zanesení do archivu „Závadové mládeže hnutí Punk“ a obtěžování ze strany tajných a neúprosně se blížící povinná vojenská služba ji pak dovedou k neodvratnému konci. Nepomáhá ani změna názvu na M.P. PROVOZ a pokus o legalizaci, v září 1984 hraje naposledy na už zmiňované punkové svatbě u České Lípy.



Caine ještě coby kytarista, Golda na koncertě v kostele

Uplynou dva roky a z vojny se vrací další postavička plzeňského podzemí – bývalý bubeník KULIČKOVÉHO LOŽISKA Caine. Přesedlává na dvoutónovou kytaru (protože neumí akordy, ladí si kytaru do dvou tónů, neb potom stačí hrát jen jedním prstem a jezdit s ním po celém hmatníku – je to jeho vynález) a dává se dohromady s vysloužilci ze ZASTÁVKY Démou a Jožžinem, basu bere Golda.

*„ZNOUZECTNOST to je potrhlá možnost i pro ty nejposlednější bejt prvníma najust vši logice. ZNOUZECTNOST to je, alespoň pro mne, způsob, jak udělat z tohodle minima, co v tomhle světě znamenám, velikánskou a nenapodobitelnou událost! Jenže – z nouze ctnost a v tom je právě ten fór, je hlavně bezva fór, parodie plná hořký ironie, potouchlosti, naše maskovaná blbost a tloušťka. Z nouze ctnost to je stavění stojícího na hlavu a ležícího na nohy, zkrátka – princip koření. Jo a kdyby někoho zajímalo, proč vo tom zas tolik melu, tak to proto, že mi Záleží na Jménech – který ač možná vnášejí chaos do evidenčních čísel, jsou symbolem člověka v jeho světě. Ty tzv. přezdívky to jsou **skutečný** jména, pro který jsme se rozhodli a který symbolizují tenhle náš společnej život.“* (Caine v Oslích uších č. 3)

Na pódium se poprvé vyškrábou v listopadu '86 kdy společně s AK PLECH, PVC a novovlnným klávesovým duem TANČÍRNA promění plzeňský vysokoškolský klub Oko v Anglii roku '77. Odpalují to skladbou „Použitý“:

V rámci odstranění nerovností

zašlapat všechny hrboly

a pak už se jen klouzat...

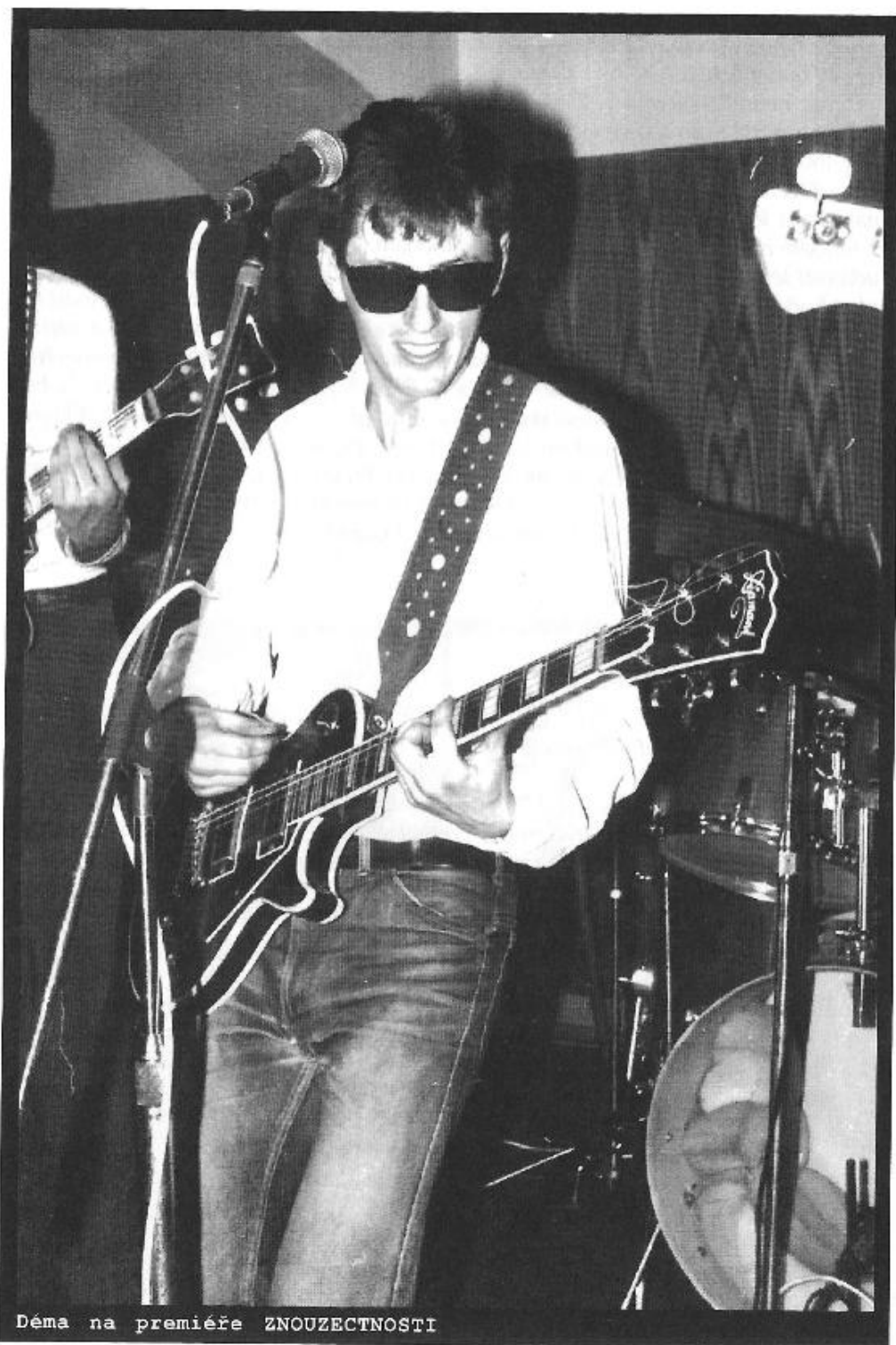
Ve vlastním zájmu srovnám své nesrovnalosti

a použít se nechám do sousoší úhledných krychlí

Na svém prvním koncertě nezní ZNOUZECTNOST zdaleka tak sehraně a suverénně, občas se vychýlí mimo rytmus, vokály jsou kapku falešně a set je zpestřován výkřiky jako „Já jsem zapomněl text!“ přímo během skladeb. Ale nasazení je veliké a o to tu jde především.

Následuje skoro roční koncertní pauza, během které se pilně zkouší, čehož výsledkem je kazeta „Vítejte v blázinci“. Celkem 18 skladeb znějících jako kolize klasického '77 stylu s klasickým rock'n'rollem, už od dob Z.M. charakteristické sborové vokály, lehce abstraktní texty (i když zcela reálné a zlostné ataky proti už tradičním nepřátelům jsou tu taky – „No Vexl“ a „No Disco“). Zaznamenána je i pravděpodobně největší hitovka „Vemte si příklad z Rychlých šípů“ a za zmínku stojí určitě taky šílená punková verze přitroublé populární skladby „Veselé vánoce“. Nahráno live u Caine v pokojíčku v únoru '87. Kazeta vychází pod hlavičkou S.I.R. (Sisyfos Independent Records) – podzemního labelu kapely.

Ve chvíli, kdy se to s koncertama začíná pomalu rozjíždět, přichází noc 25. září 1987, kdy bubeník Jožžin končí pod koly vlaku. S Jožžinem se dodnes neví, jak to doopravdy bylo – podle jedné verze byl pod vlak strčen, podle druhé tam skočil sám. Jediné, co se bezpečně ví, je to, že ho vlak táhl ještě celých sto metrů a že v jedné ruce držel napůl rozbitou láhev od alkoholu. Pár měsíců před touto tragédií se neúspěšně pokoušel o legalizaci kapely:



Déma na premiére ZNOUZECTNOSTI

/62/

„Měl velký plány, říkal: „Do roka rádio, do dvou deska, do tří let televize.“ A fakt si opatřil slušný oblečení, nechal se moderně ostříhat a vyrazil do plzeňského rozhlasu. Blázen! A pak si ho předvolali na StB a tam mu zahráli jinej evgrýn. Zase ten starej klín: punk – fašismus – diverzní centrály řízený ze západu, a teď do toho ještě ta kapela! Ze široka zdaleka se budou sjíždět protistátní živly a tropit výtržnosti... a to teda ne!“ (Caine v Oslích uších č. 3)

Kapela ale jede dál – Caine sedá zpátky ke škopkům a pokračuje se ve třech. Hraje se povětšinou tajně zhruba jednou až dvakrát do měsíce po západních Čechách, od února '88 i s novou posilou v osobě Bowiho na kytaru, dalšího exčlena ZASTÁVKY MILEČ navrátilivšího se právě z vojny. Jeho angažmá neuniká bdělým zrakům tajných a tak záhy následuje několik klasických výsledků.

V červnu '88 ZNOUZECTNOST vyrazí poprvé mimo rodný kraj a to přímo na punkový festival na pražský Opatov, kde buší po boku O.P.M., DO ŘADY! nebo MASOMLEJNU. Řadu dalších koncertů si organizuje sama nebo společně s dalšími spřízněnými spolky z Plzně, dvakrát ('87, '88) hraje na pro pankáče poněkud netypické akci nazvané „Historický hodokvas“, odehrávající se pod širým nebem a na kterou je vstup možný pouze v dobových kostýmech. Punk ZNOUZECTNOSTI tady pak roztancovává šermíře, pážata, šlechtičny či mnichy. Bohužel i tento nevinný recesitický koncert končí zásahem – na druhý Hodokvas, který se koná 10. září 1988, už přilákává jeho věhlas spoustu lidí ze široka zdaleka a protože přijíždějí bez historických kostýmů, nejsou na místo koncertu vpuštěni. Nakonec kapela vystoupí improvizovaně jen s kytarou a chřestítkem venku před hospodou, publikum je nadšené a zpívá sborově spolu s ní. Idylka však netrvá dlouho – přijíždí VB a celou sešlost nemilosrdně rozhání a někteří členové kapely jsou zadrženi.

Ovšem na ještě kurióznějším místě se o rok dříve odehrává vánočních koncert ZNOUZECTNOSTI – v kostele Karla Farského v Plzni. Zatímco např. v sousední NDR jsou kostely protestantské církve celkem častým útočištěm punkových koncertů, tak u nás je něco takového do té doby zcela nemožné. Vystoupení je zaznamenáno na kazetu a vydáno opět na S.I.R. pod názvem „Happy X-mas“. Snad právě díky místu konání má velice zvláštní magickou atmosféru. I díky tomu, že kapela vybrala spíš ty melancholičtější a smutnější skladby s vážnými texty, to celé na jedné straně zní temně a ponuře, ale na straně druhé z její hry sálá odhodlanost, naděje, nepoddajnost. V každém případě tu ZNOUZECTNOST zní velice opravdově a silně, zejména ve skladbách jako jsou úvodní „Hledači pokladů“, „Údolí slepců“ nebo „Tažní ptáci“. Sborové zpěvy (tentokrát už se zbrusu novou členkou Emou, která později začne hrát i na saxofon) chvílema připomínají husitské chorály a některé texty, čerpající své náměty ze středověku („Crusade“, „Posel“, „Anděl smrti“, „Krysař“, „Chtěl bych se toulat...“) toto jen umocňují. Pro Caina je to dodnes jeho nejlepší koncert.

*Mlha už zvolna padá
sto zlatých vzal si převozník
Z očí mu svítí zrada
za námi řeka hraniční*

V dálce planou pochodně
zní vytí vlčí smečky
Převozník už mě prodal
– musím doručit poselství
na které někdo čeká
Zvon z mlhy zní – za sebou smečky vrahů
Zvon z mlhy zní – a kolem močál
Zvon z mlhy zní – za sebou smečky vrahů
Zvon z mlhy zní – a kolem močál
Tma na kraj tiše padá
v zádech mám smečku honební
je to hon na člověka
je těžké uniknout před ním
Uštvál jsem svého koně
síly mi ubývají
Zbyly mi jen mé zbraně
– pak brašna a v ní poselství
na které někdo čeká
Zvon z mlhy zní...
Blesky křížují nebe
moje stopy déšť ukrývá
močálem cesta vede
za zvukem zvonu mám jít dál
Močálem zní křik mužů
zoufale ržání koní
já projít pěšky můžu
je ke dnu táhne brnění
a na mě někdo čeká
Zvon z mlhy zní...
Zvon z mlhy zní – už vidím ohně bratrů
Zvon z mlhy zní...

(Posel)

Na jaře '89 hraje ZNOUZECTNOST na Rockfestu, ovšem ne v Pakulu, ale na vedlejší scéně v Domě kovoprůmyslu na Smíchově. Společnost zde dělá spřízněným plzeňským souborům LOŽISKO a VELKÝ ŽERT.



ZNOUZECTNOST na prvním Historickém hodokvasu ('87)

V červnu '89 je nahrána hodinu a půl dlouhá kazeta „Obludný Neználek“, která se opět dočká vydání u S.I.R. Ještě před nahráváním se pro ideologické neshody s kapelou loučí kytarista Bowí a tak se složení na dlouhou dobu – na rovných pět let – stabilizuje na čtveřici: Caine – barytonhlas, barytondrums, Déma – tenor hlas, tenorguit, Ema – alt hlas, alt sax, Golda – bashlas, basbass.

„Obludný Neználek“ je určitě nejrozšířenější a zároveň nejlépe zahrnou a nahranou věcí ZNOUZECTNOSTI. „Převrat v Banánové republice“, „Veteráni I. světový“, „Krysař“, „Použitý“, „Surrealismus“, „Vemte si příklad z Rychlých šípů“... to je jen pár nejsilnějších pecek z celkových třiatřiceti.

V časech čerstvě porevolučních se ZNOUZECTNOST objevuje na kompilaci „Stále stejné oběti“, dále má dvě skladby na sampleru „Punk's Not Dead“ a na podzim 1990 nahrává a vydává v pořadí čtvrté demo a to „Odrhovačky a baladajky“ (později se stejně jako předchozí kazeta objevuje v reedici na CD). Recenzent Rock & Popu píše:

„Absurdní optimismus ZNC, absurdnější tím víc, čím hnusnější jsou činžáky města piva, laskal moji úchylnou představu o legraci na život a na smrt už na předchozích demokazetách. CLASH a Vodňanský. Bezprostřednost a odvaz, soulad i střet jsou určující momenty současné tváře ZNC. A nad tím – hravost, radost z podomácku (z nouze ctnost) vyrobeného drobného aranžerského detailu. A ještě se k tomu skvěle tancuje.“

Samostatné LP desky se dočká o rok později u Globusu a ke cti kapely je třeba přičíst, že se na ní neobjevuje ani jedna stará skladba – narozdíl od drtivé většiny jejích punkových soupeřů, vykrádajících a zpeněžujících vlastní minulost jak na běžícím pásu. Rozepisovat se o tom, že ZNOUZECTNOST hraje dodnes a že patří rozhodně mezi ty slušnější a upřímnější kapely současné alternativní scény, myslím smysl nemá. A na závěr do třetice Caine v Oslích uších č. 3:

„ROCK AND ROLL JE JEN TEHDY POŘÁDNOU MUZIKOU VE VŠECH SVEJCH ODRŮDÁCH, POKUD ZA NÍM STOJÍ REBEL! Dělat něco! Co chcete, ale hlavně něco ze sebe a za sebe. Budou vám říkat: „stejně nic nezměníš!“, ale to vás nemusí trápit, protože takhle máte aspoň naději, že oni nezmění vás!“